

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๗

วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
พรรคก้าวไกล ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิก

มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” และมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง โดยมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น (๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (๒) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๔ (๔) มีเหตุอันจะต้องยุบพรรคการเมืองตามที่มีกฎหมายกำหนด” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” และมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ”

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้อง ประกอบกับพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนในคดีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ พังได้ว่า เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ สรุปได้ว่า นับแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔

อันเป็นวันที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องได้ร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นต้นมา หัวหน้าพรรคกรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้อง และสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องได้เคลื่อนไหวผลักดันข้อเสนอดังกล่าวในการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยเข้าร่วมการประชุมซึ่งจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์ทางการเมืองให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขหรือยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา อีกทั้งกลุ่มคนดังกล่าวบางคนตกเป็นผู้ต้องหาในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และบางคนเป็นนายประกันผู้ต้องหาในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ นอกจากนี้ ในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ พรรคผู้ถูกร้องได้ใช้นโยบายหาเสียงเลือกตั้งโดยเสนอให้มีการแก้ไขหรือยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี” ทั้งนี้ ได้มีการรณรงค์ทางการเมืองให้ยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ผ่านการปราศรัยของหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องบนเวทีปราศรัยทางการเมือง และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้มีการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้วินิจฉัยว่า การกระทำดังกล่าวซึ่งเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องมีลักษณะเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้มีคำสั่งให้พรรคผู้ถูกร้องเลิกการกระทำดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ จากคำวินิจฉัยดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องซึ่งเป็นคนคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเข้าลักษณะกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ส่งผลทำให้ผู้ร้องต้องมายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒)

มีประเด็นต้องวินิจฉัยก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ ซึ่งอยู่ในหมวด ๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญ กำหนดให้

ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์การอิสระ ตลอดจนมีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ โดยที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นการจำกัดหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้อยู่แต่เพียงในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งได้จัดทำเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๑ ศาล มาตรา ๗ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้ (๑๓) คดีอื่นที่รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาล จึงเป็นกรณีที่หากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้คดีใดอยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคดีดังกล่าว ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้คณะกรรมการยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น อันเป็นการกำหนดให้การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของคณะกรรมการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมส่งผลทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของคณะกรรมการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ซึ่งมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ผู้ร้องซึ่งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ร้องเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองดังกล่าวกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเป็นกรณีที่หากผู้ร้องซึ่งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ร้องย่อมมีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น ถึงแม้ว่ามาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะกำหนดให้เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อนายทะเบียนรับไว้ดำเนินการ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งมีความเห็น เพื่อเสนอต่อนายทะเบียนพิจารณาโดยเร็ว แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ หากไม่แล้วเสร็จให้รายงานพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อนายทะเบียน เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาทำการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานออกไปอีกครั้งละไม่เกินสามสิบวัน จนกว่าจะแล้วเสร็จ และวรรคสอง กำหนดให้ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง บุคคลหรือคณะบุคคลที่นายทะเบียนแต่งตั้งต้องให้ผู้ถูกร้อง หรือพรรคการเมืองนั้น แล้วแต่กรณี มีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตน ก่อนมีการเสนอรายงานรวบรวมข้อเท็จจริงต่อนายทะเบียนพิจารณา เนื่องจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นการจำกัดอำนาจหรือมีลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจของคณะกรรมการตามมาตรา ๙๒ อันจะส่งผลกระทบต่ออำนาจของผู้ร้องซึ่งเป็นคณะกรรมการในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดี อีกทั้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว มีลักษณะเป็นการบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของนายทะเบียนในส่วนของการรวบรวมข้อเท็จจริง

และพยานหลักฐาน หากปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ “นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖ และมาตรา ๖ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนและมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการ ดังนั้น ผู้ร้องซึ่งเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวและระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ ก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ เมื่อผู้ร้องมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เนื่องจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคดีดังกล่าว โดยการไต่สวนพยานหลักฐานต่อหน้าผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องทราบข้อกล่าวหาและข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสตรวจและคัดค้านพยานหลักฐานในสำนวนทั้งหมด รวมทั้งได้ซักถามพยานและแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเต็มที่ต่อหน้าศาลแล้ว อันถือได้ว่าเป็นกระบวนการไต่สวนที่ให้ความเป็นธรรมยิ่งไปกว่าการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง โดยผู้ร้องได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ที่กำหนดให้ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๙๒ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้ ดังนั้น การเสนอคำร้องของผู้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบด้วยกฎหมาย

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ในการตราอันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีการ

บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดวิธีการ ในการจัดตั้งพรรคการเมืองและควบคุมการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ อีกทั้งจำเป็นต้องมีมาตรการกำกับดูแลมิให้พรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการ มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่ง ยุบพรรคการเมืองนั้น อันเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้บุคคล จะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ จึงเป็นกรณีที่หากพรรคการเมืองซึ่งมีสถานะภาพมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ที่รับรองเสรีภาพ ในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ประกอบกับได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทำการอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คณะกรรมการต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง เนื่องจากเป็นการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญและขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยข้อเท็จจริงตาม คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ แต่ในคดีดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า “หากปล่อยให้ผู้ถูกร้อง กระทำการต่อไปย่อมไม่ไกลเกินกว่าเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครอง” การกระทำของผู้ถูกร้อง จึงยังไม่มีผลเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข และภายหลังที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งการให้ผู้ถูกร้องเลิกการกระทำ ผู้ถูกร้องได้นำนโยบาย เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ออกจากเว็บไซต์ของพรรคผู้ถูกร้อง อีกทั้ง มาตรฐานการพิสูจน์คดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ ใช้ “มาตรฐานชัดเจนและน่าเชื่อถือ” คดีนี้ย่อมต้องใช้มาตรฐานที่ระดับเดียวกับคดีอาญาที่ต้องพิสูจน์จนสิ้นสงสัย จึงไม่อาจนำข้อเท็จจริงและ

ผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ มาผูกพันการพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องไต่สวนพยานหลักฐานใหม่ทั้งหมด นั้น

เห็นว่า คดีนี้กับคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ เป็นคดีรัฐธรรมนูญซึ่งมีมูลมาจากรณีเดียวกันอันจะถือได้ว่าเป็นคดีรัฐธรรมนูญประเภทเดียวกัน ทั้งสองคดีดังกล่าวย่อมต้องมีมาตรฐานการพิสูจน์ในระดับเดียวกัน ถึงแม้ว่ามาตรการที่นำมาใช้บังคับแก่กรณีจะแตกต่าง กล่าวคือ ในคดีนี้มีการนำมาตรการการยุบพรรคมาใช้บังคับแก่กรณีที่พรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ในคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ เป็นการนำมาตรการในการมีคำสั่งให้เลิกการกระทำอันเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาใช้บังคับ เมื่อทั้งสองคดีดังกล่าวเป็นคดีรัฐธรรมนูญซึ่งมีมูลมาจากรณีเดียวกันและมีมาตรฐานการพิสูจน์อย่างเดียวกัน ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาและผลของคำวินิจฉัยในคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ จึงรับฟังในคดีนี้ได้ และแม้ภายหลังที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งการให้ผู้ถูกร้องเลิกการกระทำ ผู้ถูกร้องได้นำนโยบายเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ออกจากเว็บไซต์ของพรรคผู้ถูกร้องก็ตาม ก็ไม่เป็นผลให้การกระทำที่สำเร็จลงแล้วกลายเป็นการกระทำที่ยังไม่สำเร็จ

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม เอกสารประกอบคำร้อง และบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ร้อง ประกอบกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารประกอบ บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ถูกร้อง และคำคัดค้านของผู้ถูกร้อง ตลอดจนพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนในคดีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ ย่อมเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวของหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ถึงแม้ว่าจะไม่ใช้การกระทำตามมติพรรคผู้ถูกร้อง แต่ย่อมเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการผลักดันให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ที่มีเนื้อหาลดทอนคุณค่าสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นนโยบายที่พรรคผู้ถูกร้องใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น จึงถือได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องอันเป็นการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ทั้งนี้ เมื่อผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองซึ่งมีสถานะภาพมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ และได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว

เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นนิติบุคคลตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักหรือวิถีทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ผู้ถูกร้องกลับดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอันมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวรณรงค์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่องในลักษณะปลุกกระดมสาธารณชน เพื่อสร้างกระแสในสังคมให้เกิดการเรียกร้องและสนับสนุนให้มีการยกเลิกกฎหมายที่ห้ามผู้ใดล่วงละเมิด หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยย่อมนิ่งเห็นได้ว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อพระราชสถานะขององค์พระมหากษัตริย์ กล่าวคือ ส่งผลทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะ อันจะนำไปสู่การสร้างความปั่นป่วน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวย่อมเป็นการทำร้ายจิตใจของปวงชนชาวไทยที่มีความเคารพรักและเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์และสถาบันพระมหากษัตริย์ อันอาจก่อให้เกิดความขุ่นเคืองขึ้นในหมู่ประชาชนและนำมาซึ่งความแตกแยกระหว่างชนในชาติ ก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม เป็นภัยคุกคามต่อความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นภัยคุกคามต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นเหตุกระทบกระเทือน สั่นคลอน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อย จึงเป็นกรณีที่มีการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่มีเจตนาเจาะจงก่ออันตรายทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเข้าลักษณะกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒)

ถึงแม้ว่ามาตรการการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ จะถือได้ว่าเป็นมาตรการที่มีความรุนแรง เนื่องจากพรรคการเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนและเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐ มีบทบาทในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดินและมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายอันเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ จึงถือได้ว่าพรรคการเมืองเป็นรากฐานสำคัญของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ทั้งนี้พรรคการเมืองจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในส่วนของ

เงินทุนเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องให้การสนับสนุนพรรคการเมืองเพื่อส่งเสริมให้กลไกการทำงานของพรรคการเมือง ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนพรรคการเมืองมากกว่ากลุ่มบุคคล สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานอยู่ในสังคม อันจะถือได้ว่าพรรคการเมืองเป็นองค์กรซึ่งได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าองค์กรหรือสมาคมอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนดังกล่าวซึ่งเป็นสิทธิพิเศษที่ภาครัฐมอบให้แก่พรรคการเมืองย่อมต้องแลกมากับการที่พรรคการเมืองจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่งผลทำให้พรรคการเมืองเป็นองค์กรซึ่งต้องถูกควบคุมการดำเนินกิจการยิ่งกว่าองค์กรหรือสมาคมอื่น ๆ ซึ่งดำเนินงานอยู่ในสังคม เนื่องจากหากพรรคการเมืองกระทำการอันมีลักษณะเป็นภัยคุกคามต่อหลักการและคุณค่าที่เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การกระทำดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อพรรคการเมือง ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างร้ายแรงยิ่งกว่า การกระทำขององค์กรหรือสมาคมอื่น ๆ อีกทั้งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต้องถูกทำลายลง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงได้มีการนำมาตรการการยุบพรรคมาใช้บังคับกับกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อปกป้องและคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของรัฐจากภัยคุกคามซึ่งเกิดจากการกระทำของพรรคการเมือง โดยที่การบังคับใช้มาตรการดังกล่าวต้องใช้เหตุผลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและบังคับใช้ด้วยความระมัดระวัง อีกทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบหรือความร้ายแรงของการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว และประเมินอย่างรอบคอบว่าการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้บังคับมีความชอบธรรมหรือไม่ เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องมีเจตนาเป็นการเจาะกร่อนบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามต่ออัตลักษณ์ของรัฐ อีกทั้งมีลักษณะเป็นการยุยงให้เกิดความเกลียดชัง อันจะส่งผลทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต้องถูกทำลายลง จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและเหมาะสมที่จะต้องนำมาตรการการยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ มาใช้บังคับกับผู้ถูกร้องซึ่งกระทำการในลักษณะดังกล่าว

เพื่อปกป้องและคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจากการกระทำดังกล่าว

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ทั้งนี้ กลับไปแสดงบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมืองสอดรับกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ โดยการรณรงค์ ปลุกเร้า และยุยงปลุกปั่นเพื่อสร้างกระแสในสังคมให้ร่วมสนับสนุนการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในหมู่ประชาชนและนำมาซึ่งความแตกแยกระหว่างชนในชาติ อันมีลักษณะเป็นการยุยงให้เกิดความเกลียดชัง อีกทั้งการกระทำดังกล่าวย่อมส่งผลทำให้หลักการและคุณค่าทางรัฐธรรมนูญที่รองรับการดำรงอยู่ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของรัฐต้องถูกล้มเลิกและสูญหายไป อันมีลักษณะเป็นภัยคุกคามต่ออัตลักษณ์ของรัฐ โดยคุกคามปัจจัยสำคัญต่อการรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันจะส่งผลทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเกิดความเสื่อมโทรมหรืออ่อนแอลง และถูกล้มล้างให้สิ้นไปได้ในที่สุด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องกระทำการอันมีลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และเข้าลักษณะกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบกับมีลักษณะเป็นการยุยงให้เกิดความเกลียดชังและเป็นภัยคุกคามต่ออัตลักษณ์ของรัฐ ดังนั้น จึงมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒)

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” เมื่อผู้ถูกร้องได้กระทำการตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) อันเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนและมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง กล่าวคือ ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ อันเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗ วินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกร้องมีลักษณะเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องเลิกการกระทำดังกล่าวซึ่งผู้ถูกร้องเลิกการกระทำดังกล่าวนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

มีข้อพิจารณาต่อไปว่า เมื่อวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จะต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นสิทธิทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญให้การรับรอง ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักความจำเป็น หลักความได้สัดส่วน และพอเหมาะพอควรแก่กรณี โดยต้องพิจารณาระหว่างพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำที่ได้สัดส่วนกับโทษที่จะได้รับซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่รัฐธรรมนูญให้การรับรอง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาลักษณะการกระทำของผู้ถูกร้องตั้งที่วินิจฉัยไว้ข้างต้นแล้ว การกระทำของผู้ถูกร้องมีเจตนาในการเข้แทรกซ้อนบ่อนทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันมีลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเข้าลักษณะกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่การกระทำดังกล่าวเป็นแต่เพียงการรณรงค์ทางการเมืองเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายในทิศทางที่ส่งผลกระทบต่อสถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ในประการสำคัญ อันจะส่งผลกระทบต่อ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการกระทำดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นการสนับสนุนความรุนแรงหรือใช้ความรุนแรงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ประกอบกับเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗ วินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องเลิกการกระทำดังกล่าว ภายหลังจากที่ทราบคำสั่งดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องได้เลิกการกระทำดังกล่าวในทันที

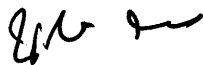
อันแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีความสำนึกรับผิดชอบและยังมีความเคารพต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ จึงเห็นสมควรกำหนดระยะเวลาการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งจะสอดคล้องกับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง ที่ห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบ ประกอบกับจากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ได้มีการกระทำการอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง กล่าวคือ ช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ได้มีการ คัดค้านการกระทำดังกล่าวในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ดังนั้น จึงให้เพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการกระทำ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) โดยมีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียน ประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือ ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง ที่ถูกยุบนั้น” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของ พรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียน พรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว

เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ดังนั้น จึงต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคก้าวไกล ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และวรรคสอง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และวรรคสอง มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ